

CATALUNYA RELIGIÓ

EDICIÓ SETMANAL | TOTA L'ACTUALITAT A WWW.CATALUNYARELIGIO.CAT | DIVENDRES 19 FEBRER DE 2021 | Número 113

PÀG. 4 | JOSEP GALLIFA

Plaer i felicitat a posòsit de la Quaresma

PÀG. 8 | MARTA TREPAT

A la gent gran: "Més escoltar
i menys batalletes"

PÀG. 15 | TRADICIONS

La Moreneta més amagada

PÀG. 18 | JORDI MERINO

"Les confraries no són únicament
les processons al carrer"

PÀG. 26 | BÀRBARA VIRGIL

Peregrins a Lourdes

PÀG. 29 | ENRIC ARENÓS

La Bíblia vista amb humor?

**"Assumim la responsabilitat de continuar
el treball de Pere Casaldàliga" | PÀG. 11**

Edició paper gratuïta

Catalunya Religió editem aquesta versió setmanal en PDF en obert per facilitar-ne la distribució.

Us portem a casa l'actualitat religiosa.

www.catalunyareligio.cat/acasa

Reenvieu l'edició setmanal als contactes de les vostres comunitats o amb els butlletins que gestioneu.

Agenda

Consulteu els propers esdeveniments

PÒRTIC

En un moment de compromisos fràgils, Pere Casaldàliga. Quan sembla que el món no podria anar més tort, Arcadi Oliveres. I davant de situacions que generen desgast, portar la “impotència agafada d’una mà i la paciència de l’altra”, com Marta Trepat. Tres exemples indiscutibles d’esperança cristiana. Bona Quaresma!

SUMARI

3 Panoràmica

Plaer i felicitat a propòsit de la Quaresma, per Josep Gallifa
Peregrins a Lourdes, per Bàrbara Virgil

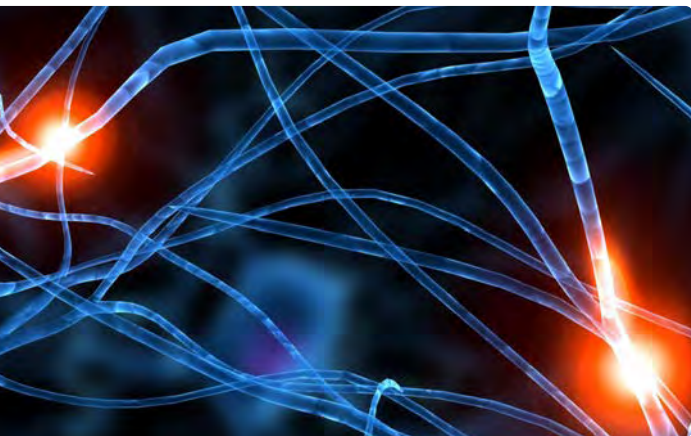
8 Actualitat

Marta Trepat a la gent gran: “Més escoltar i menys batalletes”
“Assumim la responsabilitat de continuar el treball de Pere Casaldàliga”
La Moreneta més amagada
Jordi Merino: “Les confraries no són únicament les processons al carrer”
La devoció a Maria entre fonts, roques i boscos
La Bíblia vista amb humor?

32 Recull de premsa

33 La setmana a les xarxes

Plaer i felicitat a propòsit de la Quaresma

PER JOSEP GALLIFA
A UNIVERSITAS

La neuroquímica del cervell humà cada vegada atreu més l'atenció dels investigadors. És interessant l'entrevista divulgativa que corre per les xarxes a **Robert Lustig**, neuro-endocrinòleg i investigador dels circuits dels neurotransmissors del cervell. La seva perspectiva és coincident amb el que és un gran coneixedor del cervell i també divulgador de casa nostra **Ignacio Morgado** recollida en el seu llibre del 2019 *Deseo y placer*. Anem a exposar breument un principi d'aquest complex àmbit de recerca.

Lustig en l'esmentat vídeo exposa com hem confós dues de les emocions positives més importants: plaer i felicitat, tot i que més que a felicitat es refereix a benestar o alegria, doncs

ell mateix reconeix en altres entrevistes que la paraula felicitat no és gaire "científica", no es pot mesurar. Tanmateix -diu- aquesta confusió entre plaer i felicitat ha causat una crisi cultural.

El plaer és passatger, es gaudeix a curt termini, és visceral, es basa en prendre, pot ser assolit amb substàncies, és experimentat en solitud (menjar, beure, comprar...). El benestar en canvi és permanent, es gaudeix a llarg termini, és eteri, s'assoleix en donar, no es pot aconseguir amb substàncies i es gaudeix en grups socials (trobades de famílies i amics). En un extrem el plaer pot crear addicció a substàncies o conductes, la felicitat en canvi no crea addicció.

La base d'aquestes diferències entre plaer i benestar està en els circuits de dos neurotransmissors diferents.

Pel que fa al plaer, la dopamina és un neurotransmissor estimulador que activa la següent neurona, però quan es dona un excés d'estimulació -diu Lustig- la neurona podria morir, per això es protegeix reduint els receptors que es poden estimular. Això fa que la propera vegada, per aconseguir un mateix efecte, caldrà una dosi d'estimulació més gran, fins que aquesta dosi haurà de créixer i créixer per al final acabar no sentint res. És el circuit de l'addicció. De totes maneres el plaer també té aspectes positius, doncs és el mecanisme de la motivació, com explica Morgado en el seu llibre.

La serotonina, pel que fa al benestar, en canvi és inhibidora. S'adhereix als receptors de les neurones inhibint-los, desaccelera l'activació de les neurones. Això es tradueix en sensació de calma, acontentament, alegria, sentiment de ser un amb el món, diu Lustig. La serotonina s'allibera en el donar, en les relacions personals, en el contacte amb la natura. Un neurotransmissor, tanmateix, suprimeix la serotonina:

l'esmentada dopamina. És a dir com més plaer es busca més infeliç un és, diu Lustig.

Hi ha altres neurotransmissors (oxitocina, endorfines...) i és bastant més complex, però està clar que plaer i benestar/alegria són dues emocions ben diferents. Així com el plaer es pot vendre (substàncies, consum, addiccions...), la felicitat no. Per la confusió esmentada al principi entre aquestes dues emocions, Lustig comenta com ens venen "felicitat" i comprem plaer.

Les tradicions espirituals i religioses, sense conèixer la neuroquímica del cervell ja n'aplicaven la seva lògica. La quaresma cristiana, per exemple, és un temps que té com a característica la reducció del plaer, sigui amb el control de l'alimentació, sigui amb menys expansió per plaers vitals. Es disminueix doncs el circuit de la dopamina. És un temps de més aquietament vital per permetre prestar més atenció als vincles humans. Un aprenentatge d'autocontrol per deixar espai a un major benestar i alegria que es manifestarà en la seva plenitud en la celebració de la Pasqua.

3 centres de la Fundació Escola Vicenciana passen a la xarxa pública

L'Escola Marillac, al barri de la Sagrada Família, l'Escola Sagrada Família, a l'Esquerra de l'Eixample i l'Escola Sagrat Cor, al barri de Sant Antoni, són els tres centres de la Fundació Escola Vicenciana que passaran a mans del Departament d'Educació a partir del curs 2021-2022. L'Eixample de Barcelona amplia així a més d'un miler l'oferta de places públiques. Segons informa el **Govern de la Generalitat**, la Fundació Escola Vicenciana ha decidit donar aquest pas "per a mantenir la preferència en l'acció educativa als col·lectius d'infants amb més necessitats educatives".

CR | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

El patrimoni sacre, una eina pedagògica a l'abast de les escoles

Aquest curs s'obre la formació online de 15h "**Visitar una església: àmbits, raons, evolució**" dissenyat per la FECC amb Catalonia Sacra per dinamitzar el patrimoni cultural de l'Església. **Elisenda Almirall**, tècnica del Departament de Patrimoni de la Diòcesi de Sant Feliu de Llobregat, interrogada sobre què aporta a l'aprenentatge escolar el patrimoni sacre, indica: "Diferents èpoques, naturaleses i valors convergeixen en el patrimoni sacre. Aquest patrimoni, ple de vida, esdevé una porta de reflexió i diàleg també pels infants i joves i conèixer-lo permet oferir noves mirades".

CR | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

El Bisbat de Lleida defensa la seva "bona fe" en el litigi de la Franja

Després de fer entrega de la primera partida d'obres d'art al bisbat de Barbastre-Montsó, el bisbat de Lleida ha emès un comunicat en el que recapitula la història del seu bisbat i la relació amb les parròquies d'Osca, i defensa la seva legitimitat i "bona fe" en els procediments judicials. El text emès per el bisbat de Lleida ha defensat la seva "bona fe" i la voluntat de "negociar i dialogar" en tot moment, seguint un ànim de "poseïdor de la raó en aquest litigi" i no un "ànim de desobediència o rebel·lia".

CR | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

EL NOSTRE REPTE, EL SEU FUTUR

TRIA ESCOLA CRISTIANA

www.triaescolacristiana.cat

93 302 70 13

Escola Cristiana
de Catalunya

escola
concertada
al teu costat

Marta Trepal a la gent gran: “Més escoltar i menys batalletes”

“Com a psicòloga portes la impotència agafada d’una mà i la paciència agafada de l’altra”. Així defineix la seva vocació **Marta Trepal**. Fer camí amb els altres. Conscient de “la impotència de no poder fer més” i sense abandonar “la paciència de no donar-se mai per vençut”. Persona sensible i entusiasta, contagia alegria sense deixar de tocar de peus a terra. Psicòloga jubilada, ha acumulat molta experiència i no dubta a posar-la al servei de la comunitat. És com entén la vida cristiana: com un do que cal agrair i que la porta a obrir-se als altres.

Aquesta setmana ha començat un cicle de conferències *online* dedicades a la vellesa. Les organitza la seva parròquia de referència, Sant Ignasi de Lleida. La primera, aquest divendres 19 de febrer, respon al tarannà de la ponent. La doctora Marta Trepal parlarà de ‘**La joia de viure**’.

La segona sessió està dedicada a ‘Estimar la vida en la vellesa’, el 5 de març, i la tercera, el 19 de març, parlarà de la mort. “Però no només de la mort, també dels dolcs que anem fent, de les pèrdues, els fracassos, les frustracions”, explica Trepal.

“Podem créixer sempre, amb vuitanta o noranta anys”

Les xerrades són una eina per parlar dels canvis que es viuen a partir dels 65 anys. “La vellesa és una etapa molt maca i tenim l’obligació d’aprofitar-la: tens més temps, més disponibilitat i més experiència”, defensa. Hi abordarà tant l’àmbit corporal, l’espiritual com el de les relacions amb els altres.

Trepat no renuncia a la feina de valorar el passat i perdonar-se, de tancar carpetes i fer ponts. “Aquella persona que em va fer mal, allò que em va fer patir, val la pena mastegar-ho per poder-ho pair”. Però assenyala també “el perill de quedar-te endarrere, veient tot allò que no pots fer, deixant de banda tot allò que sí que pots fer”.

Per això subratlla la importància de “mirar cap al futur, amb els anys o mesos que hi hagi, i viure al dia”. Considera que “cada dia és un regal que cal aprofitar”. I que convé fer un treball amb “eines que a vegades són agradables i que a vegades són dures i doloroses, però molt útils”. Assegura que “podem créixer sempre, també amb vuitanta o noranta anys”.

I en temps de confinament?

El temps de pandèmia i de confinament s’han viscut en alguns casos com una frustració. I en l’etapa de la vellesa i la jubilació, amb doble càrrega: no poder sortir de casa o no poder veure els fills o els nets. Però Trepat en fa tota una altra lectura: “Trobo que va molt bé, estem molt dispersos i disgregats, vivim molt de cara enfora”. Lamenta la situació que fa patir la gent econòmicament, però creu que “des del punt de vista humà és una gran oportunitat”. I convida a fer-se una pregunta: “M’he de quedar a casa, sola, que puc fer?”

Posa com a exemple els concerts i conferències que s’ofereixen en format virtual. “No ens podem queixar de res”. Parla d’eines que són a l’abast i que valora com una riquesa. “Àvia, t’estàs convertint en una youtuber!”, li diuen els nets.

Fer silenci per comprendre

I la fe, com pot acompanyar aquesta etapa vital? “L’Evangeli ho impregna tot, però has d’estar en silenci”. Davant de la necessitat de

fer silenci, Trepat alerta que “la televisió és un verí” i diu que és “horrorós allò d’engegar-la a veure què fan”. I hi insisteix: convé fer silenci per comprendre.

Per comprendre en aquest cas l’Evangeli. Per a ella, “és un tractat de psicologia espiritual”. “Des del punt de vista psicològic l’Evangeli és fantàstic, és tan fi... aquesta manera de dir les coses tan precisa...” Posa l’exemple de la resurrecció: “Jesús s’apareix a Maria Magdalena i no el reconeix. Tampoc els deixebles d’Emmaús. Si han estat tota la tarda parlant! Què vol dir?”. Trepat assenyala la subtileza de les escriptures i la necessitat de tenir certa calma per comprendre-les.

“Més escoltar i menys batalletes”

Li preguntem pel valor que posa l’Església en la gent gran. La comunitat de creients, els té en compte? “L’Església no deixa de ser un reflex de la societat, i a la societat no hi ha una valoració de la gent gran: un cop et jubiles, quedes a part”. I apunta també que “igual passa a l’Església amb les dones: aquest masclisme subliminal hi és contínuament, perquè hi és a la societat”.

Trepat recorda que la gent gran té necessitat de parlar, però amb cautela. “Les persones grans hem de parlar quan ens ho demanin, les bataletes em fan molta por”. Considera que cada persona i cada època és un món, i que l’aprenentatge es fa des de la vida mateixa.

Així, parla d’educar els joves amb l’exemple: “Tal com ets, si no et queixes, si ets activa, si ets optimista, si et fan il·lusió les coses”. Mentre treu importància al discurs, en dona a la manera de viure i de funcionar. Defensa que la gent gran el que pot oferir és capacitat d’escoltar: “Parlar poc, menys batalletes, i més escoltar, escoltar per aprendre”.

Trepat, que va participar al **Concili Provincial Tarraconense**, del que se n’han celebrat 25 anys, es mostra crítica amb aquell esdeveniment eclesial. “Va ser una experiència decebedora”. Malgrat la trobada amb “persones maquíssimes”, considera que globalment es va perdre una oportunitat pastoral.

Però l’Església no li fa perdre la fe. En absolut. “Deixem de votar perquè els polítics ens dece-

ben? Oi que no?” Per a ella “el model és Jesús de Natzaret” i “amb tota la resta anem fent amb una sabata i una espartenyà”.

“Acompanyo tothom que m’ho demana”

Marta Trepat i Secanell (Tàrrega, 1945) s’ha dedicat tota la vida a acompanyar els altres com a psicòloga. L’eix principal ha estat al servei de psiquiatria de l’Hospital de Santa Maria de Lleida, amb grups terapèutics de malalts ingressats. També ha treballat 30 anys com a professora de Psicologia Mèdica a la Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida i com a professora de Psicologia i Religió a l’**Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida**, durant 40 anys.

Un cop jubilada, i sense càrrega laboral, no ha abandonat la seva vocació. “Cada dia faig entre dues i quatre hores de treball professional; em sento útil i tinc molta experiència”. Això sempre que li ho demanen. També fa consultes i supervisions *online* de psicòlegs joves. I continua col·laborant com a voluntària a Càritas i Arrels Sant Ignasi.

De fet, ha estat la psicòloga de capçalera d’**Arrels Lleida** des que es va fundar el servei d’atenció a persones sense llar i la mateixa parròquia de Sant Ignasi, fent costat al jesuïta **Joan Suñol**. Sempre ha acompanyat els que acompanyen: tècnics i voluntaris. “Acompanyo tothom que m’ho demana”.

En aquests casos, valora també que sovint els voluntaris i treballadors d’entitats com Arrels “són gent molt jove”. I que “fan tasques que desgasten molt, generen impotència i ansietat”. Per això ella sempre els diu: “No us ho emporteu a casa, mireu com ho treballem perquè no afecti la vostra vida personal”.

Trepat recorda que “a l’hospital tenia el cul pelat de treballar amb persones que semblaven que se’n sortien, i recaiguda; se’n sortien, i recaiguda”. I puntualitza que “amb persones amb psicosi i esquizofrènia no parlem de curar, sinó d’acompanyar”.

“Assumim la responsabilitat de continuar el treball de Pere Casaldàliga”

L'Associació Araguaia amb el Bisbe Casaldàliga i la família Casaldàliga han fet un pas endavant i assumeixen el compromís de mantenir viva la memòria del bisbe claretià **Pere Casaldàliga**. Per donar continuïtat a les seves causes i preservar el seu llegat han creat la **Fundació Pere Casaldàliga**. Aquest dimarts 16 de febrer, coincidint amb l'aniversari del naixement del religiós, han presentat la nova fundació.

“Perquè hi hagi un món nou, hi ha d'haver relacions noves; és clar el desafiament perquè conreem, cultivem, aquestes noves relacions, a tots els nivells”. “Nosaltres els cristians creiem també que Déu és relació”. Són paraules de **Pere Casaldàliga** que s'han recordat en la presentació. L'acte ha aplegat, sobretot, gent del Brasil, de Catalunya i de la resta de l'Estat, convocats per fer memòria d'aquest “profeta de l'esperança” el dia de l'aniversari del seu naixement.

Ha nascut així una entitat dedicada a vetllar pel seu llegat i per la continuïtat de les seves causes. “Fins ara aquesta tasca havia sigut fàcil perquè el Pere ens guiava i les accions que havíem de fer; amb el seu **traspàs** ens ha deixat

un gran buit i també la responsabilitat de donar continuïtat a tot aquest treball i les causes per les que va lluitar”, ha explicat la presidenta d’aquesta nova entitat, **Glòria Casaldàliga**, que també forma part de l’**Associació Araguaia amb el bisbe Casaldàliga**.

“Des de la Fundació compartim la idea que el lloc, l’espai de referència a Catalunya i Europa del llegat del Pere ha de ser Balsareny”, ha apuntat. A la diòcesi de Sao Félix do Araguaia l’entitat treballarà per donar suport a l’**Associació ANSA**, creada pel bisbe Pere i la germana **Irene Franceschini**. I que avui treballen per la recuperació ambiental de la zona, i que promou la justícia i la pau, i atendre les necessitats socials de la regió.

Pel que fa al llegat físic, la **Fundació Pere Casaldàliga** vetllarà per la museïtzació de la casa on va viure Casaldàliga. També pel seu arxiu, amb més de 25.000 documents, mostra de “la lluita per la terra, la causa indígena i la Teologia de l’Alliberament”. Un altre espai, el santuari dels màrtirs, on va ser assassinat el capellà **João Bosco**, i el mateix cementiri, a la vora del riu Araguaia, on va ser **enterrat el mes d’agost** el bisbe Pere.

La directora de Catalunya Religió, **Laura Mor**, que ha presentat l’acte, ha dit que aquest naixement és una mostra que “en Pere ha generat molta vida”. I com a periodista n’ha subratllat la **força comunicativa** del personatge, “la credibilitat per la seva coherència” i “la capacitat de sacsejar consciències”. Casaldàliga va ser autor de més d’un centenar de llibres, amb poemes,

cartes i articles publicats en mitjans diversos. Entre la seva tasca infatigable hi havia també el treball de denúncia contra les estructures que generen injustícies i exclusió.

Una petita mostra de la seva “sensibilitat poètica” l’han protagonitzat diversos nens i nenes que, des del Mato Grosso, al Brasil, i des

de Balsareny, a Catalunya, han recitat poemes de Casaldàliga. Els uns, en portuguès, a la vora de l'Araguaia. Els altres, en català, des del Llobregat. "Amb el riu, símbol de vida i de trobada entre pobles", ha dit Laura Mor en introduir aquest recital. I ha destacat també la importància de fer arribar la memòria de Casaldàliga "a les noves generacions". "No sempre s'ha de començar tot de nou, sinó que calen exemples i models per als més joves".

Com a personalitat de referència i que comparteix la mateixa esperança que Casaldàliga, en l'acte s'ha agraït també el paper de l'expresident de **Justícia i Pau**, **Arcadi Oliveres**, activista per la pau, que ha facilitat la tasca de l'Associació Araguaia amb el bisbe Casaldàliga tots aquests anys i que aquests dies afronta el final de vida amb serenitat i esperança, tal com ha viscut, obert als altres.

Els promotors de la iniciativa han encoratjat a **col·laborar amb la Fundació**: "Amb aquesta esperança i il·lusió us convidem a donar suport a aquest somni recolzant i participant totes les iniciatives que des de la Fundació portem a terme".

"**Vetllarem pel bon nom de Pere Casaldàliga i el seu missatge**"

La nova entitat tindrà fronts d'actuació al Brasil i a Catalunya per tal de mantenir viva la història de vida del bisbe. El seu objectiu és preservar, aprofundir i difondre el pensament de Pere Casaldàliga promovent estudis, investigacions, conferències i reunions de persones interessades en el llegat del bisbe. "El llegat de **Pere Casaldàliga** és molt ampli i l'objectiu de la Fundació és preservar-lo, donar-lo a conèixer i continuar-lo. A més, vetllarem pel bon nom de

la figura de Pere Casaldàliga i el seu **missatge**", ha explicat Glòria Casaldàliga.

En la continuïtat de les seves lluites apunten la col·laboració activa en la defensa de les causes del bisbe, la lluita contra l'emergència climàtica, la causa indígena o l'enfrontament i denúncia de la pobresa i les seves causes. Al Brasil, la Fundació també contribuirà a reforçar la tasca de l'**Associació ANSA**, de São Félix do Araguaia, que treballa en la recuperació ambiental de zones de l'Amazònia que han estat destruïdes degut a la implantació d'agroindústries dedicades a la monocultura de la soja. Des de la Fundació es donarà suport, per exemple, a la construcció d'hortes per alimentar les famílies que viuen a l'Amazònia i s'organitzaran periòdicament cursos, i conferències tant de formació tècnica com política.

El Papa Francesc modernitza el sistema penal del Vaticà

Reducció de penes, possibilitat d'acordar un programa de treballs d'utilitat pública i activitats de voluntariat, suspensió del judici en cas d'impediment legítim per part de l'acusat: el sistema de justícia penal de l'Estat de la Ciutat del Vaticà s'ha actualitzat i les seves normes s'han remodelat per respondre a les necessitats dels temps amb més garanties. Així ho disposa el motu propi del **Papa Francesc** publicat aquest dimarts 16 de febrer, que aporta canvis en matèria de justícia en la legislació de l'Estat.

VATICAN NEWS | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Federació Catalana de Passions: "Hi haurà temporada de mínims"

La Federació Catalana de Passions ha anunciat que "hi haurà temporada de Passions". Adaptades, amb muntatges alternatius i molt "atípic", la programació de Passions arreu del territori serà de "mínims", però obrirà les seves portes als més de 15 municipis que conformen la federació. Les passions catalanes s'han hagut d'adaptar a les noves circumstàncies i normatives imposades per la situació de pandèmia, però han assegurat que duran a terme les seves representacions de la passió i mort de Jesucrist, un element cultural i religiós fortament arrelat a Catalunya.

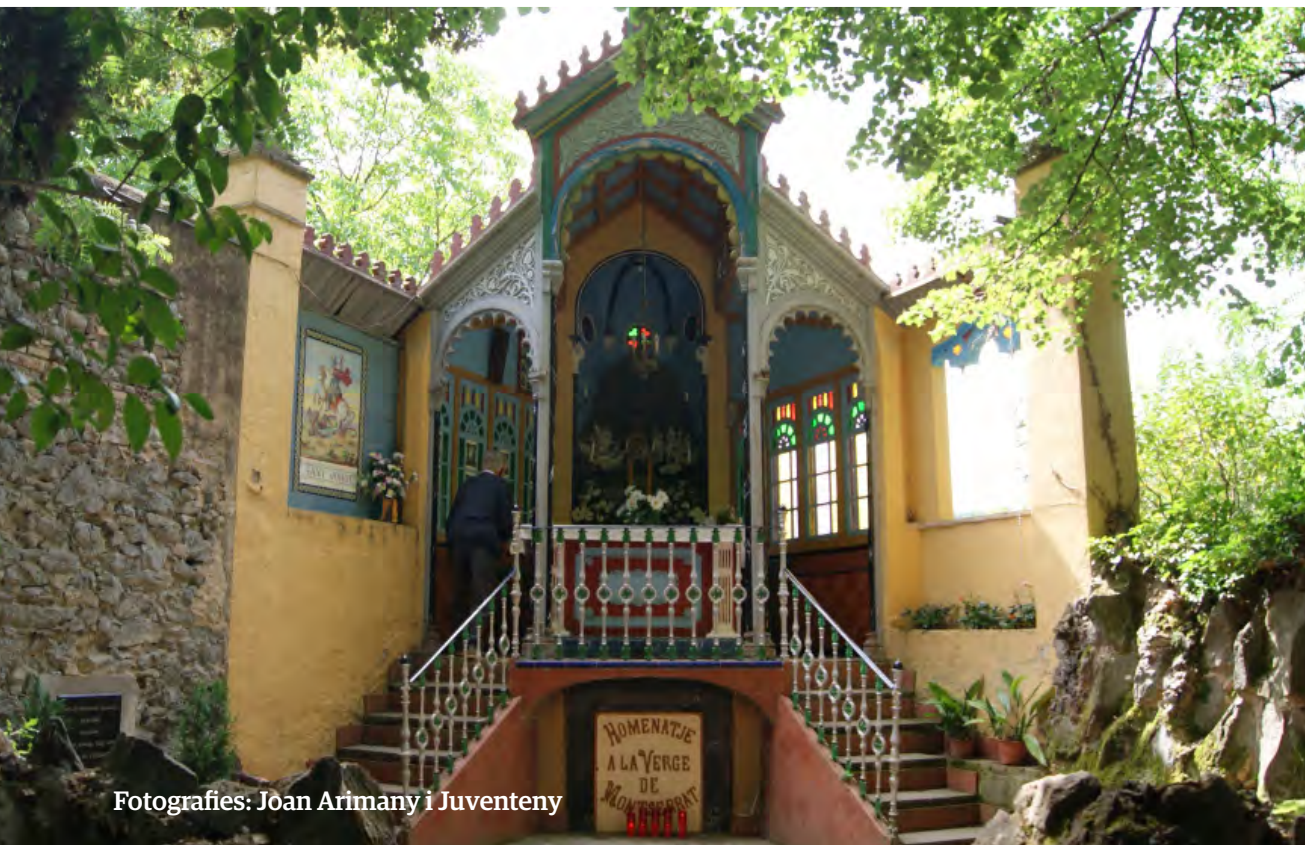
CR | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Guardonen la directora de Càritas Manresa per la seva trajectòria solidària

La directora de Càritas Arxiprestal de Manresa, **Fina Farrés**, ha estat premiada en la categoria individual dels Premis Séquia 2021, que convoquen la Fundació Aigües de Manresa-Junta de la Séquia i la Fundació Universitària del Bages-UManresa, per la seva trajectòria personal de compromís amb els més vulnerables. El jurat ha valorat la seva trajectòria de treball en equip a favor de la col·lectivitat i, de manera especial, de les persones en situació de vulnerabilitat, que ha estat proactiva i que ha treballat en la recerca de solucions davant de situacions de necessitat col·lectiva.

CÀRITAS CATALUNYA | [LLEGIR AL WEB](#) (+)

Fotografies: Joan Arimany i Juventeny

La Moreneta més amagada

A Sant Quirze de Besora hi ha un indret que, amb paraules de **Maragall** a la Fageda d'en Jordà, pot qualificar-se de "verd i profund". Un lloc que guarda un petit joiell tan desconegut com únic. Ens referim a la Capella de Montserrat de l'antiga fàbrica tèxtil Guixà, probablement una de les capelles dedicades a la Verge Bruna més insòlites i amagades del país.

Situada a les immediacions de la primera fàbrica de filatures de cotó de l'estat, va ser construïda la darrera dècada del segle XIX per iniciativa d'aquesta nissaga del tèxtil català, els Guixà. Ho faran, tal com recorda el rètol de la capella escrit en català prefabrià, per homenatjar la Verge de Montserrat pocs anys després que el papa **Lleó XIII** la proclamés patrona de les diòcesis catalanes l'any 1881.

Can Guixà, tal com es coneix la fàbrica al poble, no va arribar mai a ser una colònia industrial per estar massa propera al nucli urbà. Però certament té elements que fan considerar-la una semicolònia. Comptava amb casa per a l'amo i per a l'encarregat, un salt d'aigua amb turbina -que encara avui produeix energia- i la capella que ens ocupa. Abans del seu tancament l'any

1977, va ser durant dècades la fàbrica més important de Sant Quirze, arribant a tenir més de 300 treballadors, i molt més antiga que indústries dels voltants com Borgonyà o La Farga de Bebiè.

Una capella plena de vida

Arribar-hi si no s'hi ha estat abans no és fàcil. No pas per les dificultats del camí, ja que hi podem aparcar a escassos metres, sinó per les poques indicacions i la sorpresa de trobar-la enmig de naus industrials, algunes d'abandonades. Quan arribem al polígon de Can Guixà, al carrer de la Foradada, ens sorprèn el cancell d'accés, sempre obert i on un rètol repintat sobre l'arc d'entrada ens marca l'inici d'un camí frondós que no arriba al centenar de metres. Tot just travessar-lo, començarem a descendir per un camí vora el Ter, sentint el fresar de l'aigua entre bambús, teixos i altres arbustos com el boix grèvol. Aquestes espècies comparteixen espai amb grans arbres centenaris com sequoies i xiprers que donen a l'entorn un aire d'antic jardí senyorial que el bosc ha anat conquerint. En pocs minuts i gairebé sense veure el riu malgrat anar-lo sentint a tothora, arribarem fins a la

Capella, situada en un angle al final del camí en forma de placeta.

L'arquitecte **Lluís Cuspinera**, expert en modernisme, ens la descriu arquitectònicament: "És una singular capella exterior de planta triangular amb coberta metàl·lica composta, la part central a dues vessants. Els trets més definitoris com les baranes i els elements decoratius de ferro colat i els vitralls de colors són representatius del llenguatge arquitectònic eclèctic de la meitat del segle XIX". Una escala a banda i banda convida al visitant a pujar fins als peus de la Mare de Déu de Montserrat, entronitzada sobre l'altar enmig de roques que simulen la muntanya catalana. Al lateral esquerre una majòlica de Sant Jordi fa companyia a la Moreneta i augmenta el sentit patriòtic d'aquest oratori.

Tot i l'isolament de l'entorn, la capella està permanentment cuidada gràcies als fidels locals que en tenen cura i que hi assisteixen sovint. Mai no hi falten flors ni ciris. I malgrat estar en un espai quasi natural i havent sortejat guerres, crisis industrials i pandèmies, ofereix al visitant la seva millor cara. L'estudiós local **Víctor Bor-das** recorda que la capella era lloc de trobada de

la gent del poble i que fins i tot va salvar-se de la destrucció de la Guerra Civil: "Fa anys, cada 27 d'abril s'hi celebrava una missa en honor a la Mare de Déu de Montserrat i en acabar, es repartia coca i xocolata a tothom". Si la voleu veure il·luminada, a l'altar trobareu mig amagat un interruptor. Premeu-lo, però en marxar, que l'últim apagui el llum.

La capella i el beat Josep Tous

Josep Guixà i Tous, originari d'Igualada, s'estableix a Sant Quirze Besora a mitjan del segle XIX atret per les possibilitats hidràuliques que ofereix el Ter al seu pas pel municipi. A poc a poc, la família basteix una gran fàbrica vora el riu. Víctor Bordas ens enllaça la família Guixà amb **Josep Tous i Soler** (Igualada 1811 - Barcelona 1871): "La Mare de Josep Guixà era neboda del caputxí Josep Tous i, per això, les monges de la Divina Pastora, quan van arribar al poble l'any 1860 per a regentar l'escola que no estava acabada, van estar-se unes setmanes a casa de la família Guixà".

I d'aquí podem entendre que aquestes monges, les **Caputxines de la Mare del Diví Pastor**

fundades uns anys abans a Ripoll per Josep Tous obrissin a Sant Quirze de Besora una de les primeres cases de la companyia. Hi fa esta-da també la religiosa **Anna Maria Mogas**, fundadora anys més tard d'una **nova congregació** sota el carisma franciscà. Anna Mogas és beatificada l'any 1996 i Josep Tous **uns anys més tard**, el 2010, a Santa Maria del Mar. En esclatar la Guerra Civil, les monges de la Divina Pastora, tal com són conegudes al poble, deixen Sant Quirze i ja no hi tornen. Avui el convent-escola és el Casal d'Avis, un espai pel qual han passat diferents generacions de santquirzenques, primer com a alumnes i després com a usuàries del casal.

No és agosarat pensar que els inicis d'aquesta congregació van lligats molt possiblement a les diferents poblacions on la família Guixà-Tous es van establir, viles com Igualada, Ripoll o Sant Quirze de Besora. Qui sap doncs si l'avui beat va induir la seva família a homenatjar la Mare de Déu de Montserrat amb una capella. Sigui quin sigui l'ideòleg de la seva creació, qui la visita, és convidat a entrar de nou en aquest lloc i caminar-hi a poc a poc; comptant els passos en la gran quietud, esdevenint-ne presoner.

Il·lustració de Mònica Torralba (Dostrius) que recull una dona confrarera convidant a participar a una persona.

Jordi Merino: “Les confraries no són únicament les processons al carrer”

En **Jordi Merino** va participar per primera vegada a una processó de Setmana Santa amb vuit anys. Des d'aleshores no ha fallat mai, excepte l'any passat degut al confinament. Les confraries, germandats i congregacions fa setmanes que **van anunciar** que enguany les processons al carrer no es podrien dur a terme de nou. Merino, però, president en funcions de la Comissió de Setmana Santa de Mataró, aprofita per recordar que les confraries no són únicament l'expressió de la fe al carrer -les processons-, sinó que compten amb dues missions més que “són vives i encara continuen malgrat la pandèmia”.

Les confraries tenen tres potes, tres grans missions, des de sempre. La primera d'elles, explica Merino, és la formació dels seus membres. “Cal saber on som. Una confraria és una associació catòlica, de fidels, i cal formació”. La segona missió és la solidaritat. “Estem obligats a treballar elements de cooperació i generositat”. És sota aquest paraigües que l'any passat algunes confraries, entre elles a la qual pertany Merino, durant el confinament es van dedicar a confeccionar material de protecció i a portar aliments. “A Mataró algunes confraries no van parar”.

I la tercera missió és l'expressió pública de la fe. "Encara som hereus del que amb el temps s'ha convertit en una processó, que no deixava de ser un acte de catequesi al carrer". Amb el temps les processons s'han convertit en molts municipis en un revulsiu cultural, musical, i inclús gastronòmic. És aquesta part la que no veurem enguany de nou. Les altres dues altres potes, però, "són vives i encara continuen malgrat la pandèmia".

"Hi haurà Setmana Santa"

Com aborden les confraries un altre any sense processons? A diferents nivells, reconeix Merino. Aquest sociòleg mataroní sempre aborda la realitat a partir de tres dimensions, tres corones, tres nivells. La primera corona representa el nucli dur, membres de Junta, famílies, i comunitat parroquial que està molt implicada en una confraria. Una segona corona és la gent cristiana, explica Merino, "que apareix per Quaresma i desapareix per Pasqua".

I una tercera corona, molt àmplia, que engloba aquella gent que expressen el seu sentiment religiós o la seva tradició només els dies asse-

nyalats, quan hi ha manifestacions públiques. Com es viu la Setmana Santa dependrà de en quina corona un se situa.

"Si em situo en la corona de 'no hi ha processons, quina llauna, amb el que a mi m'agraden', em quedo amb la tradició cultural, tradicional i de vivència a l'espai públic", reconeix Merino. Si em quedo a la segona corona ens dolrà no poder compartir amb coneguts, amics i amb la comunitat alguns moments que són importants. I si ens quedem a la primera corona de la gent més intensa, afirma Merino, direm que no hi haurà actes públics de fe. "I quin és el problema?", ens pregunta. "Perquè Setmana Santa hi haurà, i tant, també hi va haver l'any passat. El que no hi haurà és la Setmana Santa com l'acostumem a viure, com a expressió pública de la fe al carrer".

Evidentment, reconeix, "em dol que no hi hagi l'expressió pública enguany, igual que vam patir l'any passat". Merino s'ha criat en una família de confreres. El seu pare va ser fundador d'una confraria, i la seva família viu amb molta intensitat la Setmana Santa. "Òbviament ens dol no tenir aquests moments i no poder-ho viure en

família. Això no ho viurem". Però no només la processó no viuran, sinó tampoc la preparació. "Una processó requereix preparació, muntatge, trobades. Un acte que dura al carrer tres hores necessita quaranta dies de preparació. I els tres dies de processons són la guinda del pastís". Merino, però, explica que sovint a les confraries se les acusa de celebrar la mort i oblidar el Tríduum Pasqual. "Error. El diumenge és la gran festa, la Pasqua, que dura molt de temps, no només un dia".

Expressions de fe diverses

Les confraries formen part de Catalunya des de fa molts anys. Merino les defineix com una amalgama molt plural que aplega maneres molt diferents de viure la Setmana Santa. A Catalunya encara avui hi ha 200 ciutats on es manté viva la Setmana Santa, amb actes d'expressió al carrer, que apleguen tradicions ben diferents. "Res tenen a veure les processons austeres de Girona amb les processons més plateresques de Barcelona, amb un accent més meridional, amb les d'influència aragonesa o de La Franja de Lleida, o amb les que tenen autonomia pròpia com les de Tortosa o les de les

Terres de l'Ebre. Hi ha tradicions que es mantenen avui igual que fa 400 anys, com són la de La Selva del Camp, o les del nord de Catalunya.

“La riquesa és molt diferent però sí que a Catalunya encara hi ha molta presència de confraries, germandats i congregacions, sobretot congregacions dels Dolors, les més arrelades a Catalunya”. També, explica Merino, n’hi havia algunes de tradició borbònica, les de la Puríssima Sang, i molta confraria creada a finals dels anys vuitanta, sobretot a Barcelona ciutat.

La primera bofetada, explica, la van rebre ja l’any passat. “Va ser sobtat, estrany. Ara ja hem après d’aquesta situació i ens ha deixat pas a replantejar l’essència i el que fem”. Per això, enguany, les confraries, germandats i congregacions a Catalunya han dissenyat un **cartell conjunt** i han planificat diversos actes de petit format. Aquest any a la banda sud de Catalunya, a La Selva del Camp, a l’Ebre, a Tarragona, a Valls, volen donar molta importància a l’element tradicional, vivint la Setmana Santa a través dels símbols, a través de la música, i inclús a través de la gastronomia.

Al nord de Catalunya i a Girona aposten molt per la dimensió religiosa i la litúrgia, “sigui com sigui”. A Mataró, per exemple, que és de les poques ciutats catalanes amb onze realitats diferents de viure la Setmana Santa tindran una mica de tot. “Jugarem amb la música, amb la tradició, amb la gastronomia, amb la litúrgia”. Intentaran fer un programa d’actes de petit format que fugirà d’actes concorreguts, fent-los a les comunitats parroquials, i algun acte a recintes. Es farà també una matinal de saetes, un pregó de Setmana Santa, i altres elements més íntims i espirituals.

El cansament pandèmic

I tot i estar engrescats i ser optimistes, Merino no defuig de la preocupació pel futur. “Hi ha una gran preocupació pel cansament pandèmic. Quan tot això passi quines conseqüències hi haurà? El teixit associatiu es veurà afectat. Hi haurà moltes entitats a qui costarà molt revifar, i no només en el món de les confraries”.

És per això que a Merino li agrada parlar del verb revifar. “Ara mateix volem continuar la

flama però estem amb unes brases molt apagades. Costarà molt. I no serà el mateix mantenir una confraria en un municipi petit que en un de gran, amb gran diversitat cultural, amb els canvis d’ús de l’espai públic sovint, i amb un procés de secularització en augment i una població cristiana que no entén l’àmbit de les confraries, etiquetant-nos d’allò que no són”. Aquest context no ajuda massa, reconeix, però aposta per fer-se forts amb les comunitats parroquials.

Catalunya, recorda, ha sofert tres pandèmies molt fortes en els últims 400 anys. “La peste, la peste bubònica, i la peste napolitana”. El món de les confraries, però, es remunta a l’Edat Mitjana, i a Catalunya hi ha encara alguna confraria amb 400 i 500 anys de vida que encara és viva. “Les confraries i germandats les han vist de tots colors, les han vist de molt magres. Això també ho tirarem endavant”.

ta-tum

LLIBRES QUE BATEGUEN

www.ta-tum.com

LA PLATAFORMA DE LECTURA
ON LA LITERATURA
COBRA VIDA

BAULA

La devoció a Maria entre fonts, roques i boscos

El santuari de la Mare de Déu de la Font de la Salut i els seus entorns se situen a la part més alta del Collsacabra per damunt dels mil metres. Per tant, som a la part més agresta d'un altiplà que s'enfonsa progressivament cap a la plana de Vic. Aquesta altitud ens permetrà gaudir de boscos poc comuns a Catalunya, com són les fagedes i, a la vegada de balms, blocs calcaris, rierols, fonts i magnífiques vistes sobre el Pirineu i les terres gironines.

Catalunya Religió iniciem així una col·lecció d'articles per descobrir santuaris naturals del nostre país. Una invitació a entendre i viure aquests espais on l'espiritualitat es pot experimentar amb la veneració d'una imatge, passejant entre boscos o contemplant curioses formacions rocoses.

En aquest cas, us proposem passejar amb nosaltres entre el Santuari i les Roques Encantades. Farem aquesta caminada acompanyats de **Sílvia Aulet**, professora de turisme de la UdG i que **va néixer al santuari del Far i va regentar el de la Salut** al llarg d'uns anys, i de **Gerard Costa**, **guia de natura i enamorat del Collsacabra**.

Per arribar al santuari cal agafar la carretera C-153, ja sigui des de la Garrotxa o des d'Osona, i en el quilòmetre 40 trobarem el trencall que ens portarà, pel bell mig d'una fageda, fins el santuari de la Mare de Déu de la font de la Salut. Un cop aparquem cal dedicar uns minuts a gaudir, des de l'esplèndida balconada que hi ha al costat del santuari, dels paisatges de la Garrotxa, la Selva i el Pirineu. Tot seguit convé visitar la font i, si està obert, el santuari. Aturem-nos un moment per parlar del simbolisme de l'aigua.

La font és un dels espais de devoció d'aquest santuari. L'aigua simbolitza la vida. Pensem que, segons la Bíblia, al jardí de l'Edèn neixen els quatre rius del paradís i que en tot claustre, trobem sempre una font. També simbolitza la purificació i per aquest motiu a l'entrada del temple ens apareix un pica d'aigua per fer senyar-se. També l'aigua s'utilitza en el sagrament del baptisme i en molts moments de la litúrgia. La història del santuari comença en el segle XVII quan un pagès col·loca una imatge de la verge del Rosari dins d'una balma per demanar protecció. Amb el temps creixerà la devoció cap aquest espai i en el set-cents ja s'edi-

fica una capella i en les posteriors centúries el santuari i els seus edificis annexes. Al darrera del desenvolupament del santuari hi han estat els veïns que demanaven a la Mare de Déu protecció davant les tempestes que feien malbé les collites i a la vegada de salut. La demanda de salut apareix també en els goigs:

Oh la més formosa Estrella que Vall d'Hostòles ha vist! D'aquesta vostra capella ningú no s'entorna trist; aideu a qui en Vós confiai a buscar ve la salut.

Al llarg de l'estiu i la tardor són els millors moments per fer aquesta passejada. A l'estiu podrem gaudir de l'esplendor i la frescor de la fageda i a la tardor de tots els seus colors quan comença a perdre les fulles amb els primers freds.

Abans d'iniciar el nostre passeig preguntem a la Sílvia què és un santuari. "Els santuaris són llocs de vocació religiosa; llocs d'exercici de culte, de pregària, de sensibilització de la fe i on s'hi donen mostres de devoció popular", explica. I continua: "En la majoria dels santuaris les celebracions litúrgiques, especialment les de major devoció, són sentides i participa-

des vivament pel poble. A part de la litúrgia i la celebració dels sagraments hi ha altres pràctiques religioses ordinàries que es fan o es poden fer en un santuari, com per exemple el rosari, l'Àngelus, les novenes, les rogatives, les visites espirituals, els recessos, les pregàries, els cants dels goigs, el mes de Maria o del Sagrat Cor, etc. Tots aquests actes acaben de donar la configuració de festes, cerimònies i ritus, configurant la fisonomia sacral del santuari".

Els santuaris marians desprenen una certa feminitat? "Crec que s'estableix un vincle molt especial entre la Mare de Déu i la Mare Terra. Per exemple, la imatge de la Mare de Déu del Far és una Mare de Déu de la llet, ja que està alletant el Nen Jesús. No és una iconografia molt freqüent. A mi em fa pensar en la Mare Terra que ens alimenta no només físicament sinó també espiritualment. Per tant, sí que hi ha un component femení en aquests espais".

L'itinerari de les Roques Encantades

Després d'aquest breu conversa, iniciem el camí que neix al costat mateix del santuari. Seguirem la senyalització de l'itinerari de les

Roques Encantades. El primer tram d'aquest sender, per on caminarem en silenci, ens portarà fins la carena i, amb aquest canvi de vessant, la muntanya s'obre davant nostra amb un ample prat i un preciós bosquet de bedolls. Aquí ens aturarem una bona estona per gaudir del paisatge que s'obre davant nostre, tant la verdor dels prats com el color argentat de l'escorça dels bedolls. Dediquem una bona estona a contemplar aquest paisatge de boscos i parts.

El gran bàlsam als dolors de la humanitat

En Gerard ha portat molts grups a conèixer aquestes terres. No podem deixar de preguntar-li com hem de viure aquests espais tan especials. "En aquests indrets cal fer, simplement, el que s'ha fet sempre. Aturar-se i contemplar. Un gran poeta musulmà afirmava: 'En el moment que reconeixes la bellesa en aquest món, deixes de ser esclau'. La natura en estat pur i en silenci és el gran bàlsam als dolors de la humanitat. Imagina't si tots els habitants del planeta dediquéssim una hora cada dia a la contemplació silenciosa des de l'indret que ressoni dins nostre, segurament avui el món seria molt diferent!"

En aquests temps que vivim, segur que ens aniria molt bé. Cal emfatitzar que la natura és salut. Segur que és el millor espai per reconectar amb un mateix i amb el que ens envolta. Ho creu així? "La natura, abans de res, ens ajuda a sentir-nos part d'un tot, d'una comunitat més gran que la humanitat. La natura es manifesta de mil formes diferents i ens aporta multitud de beneficis", defensa en Gerard. "La natura ens pot ajudar a desconnectar d'allò que no ens agrada i a connectar amb allò que ens fa sentir millor, sempre i quan nosaltres també adoptem les actituds adequades i cerquem els espais adequats, i no tots els espais són compatibles amb tots els usos i les diverses necessitats. El que ens ofereix la natura, aquesta connexió amb el tot, un escenari per a la vida, probablement no ho troben enlloc més".

Li preguntem què cal per aconseguir aquest identificació o comunió amb la natura. "Cal, abans de res, silenci. Ara bé, per anar a buscar el silenci cal deixar enrere el soroll. Per aconseguir-ho tan important és aprendre a mirar cap al no-res com deixar de mirar cap el brogit. Convé desaprendre molts conceptes que ens condicionen la nostra mirada cap al món natural.

Podem aprendre a contemplar un roure sense cap filtre, és a dir, sense posar-li nom, sense saber que les seves fulles són caduques, simplement com un altre ésser, un habitant del bosc... D'altra part, cal ser humil i establir lligams de respecte, d'amor cap a les persones, els arbres, els paisatges... sinó, continuem sols i separats del tot. De l'observació se'n desprèn el coneixement i d'aquest se'n deriva el respecte i l'estima que ens pot guiar cap a l'admiració i fins i tot la veneració. A voltes mirar no vol dir veure”.

El camí segueix pel costat de l'ample prat fins arribar a una densa fageda que caldrà creuar per arribar a les Roques Encantades. La fageda és un bosc completament diferents dels mediterranis. Normalment, només apareixen faigs, les capçades dels quals cobreixen tot l'espai i generen una suau ombra al llarg de l'estiu i, a la tardor, quan cauen les fulles una capa força gruixuda de fullaraca arran de terra. La fageda canvia molt al llarg de les estacions. A l'hivern és un espai molt desolat i immòbil; a la primavera, abans que surtin totes les fulles, el sota-

bosc s'omple de flors com les primules o les herbes fetgeres. L'estiu és un lloc frescal i a la tardor un paradís dels colors ocres.

Endinsar-se per la fageda és entrar en un altre món de colors, sensacions i simbolismes. Som en el bosc de la boira, dels misteris, del recolliment dels cavallers medievals... I dins de la fageda ens pareixen un conjunt de grans blocs de roques calcàries el sentiment d'entrar en un espai únic i meravellós s'apodera de nosaltres.

Una porta oberta a la reconnexió

En moltes ocasions he escoltat a en Gerard parlar d'aquest espai com un santuari natural i no puc estar de preguntar-li per què qualifica aquest espai com a tal. “Un indret com aquest representa un punt neuràlgic en el paisatge, un punt clau. Llocs com aquest tenen una importància cabdal per a nosaltres: tenen la capacitat de captivar, de commoure, d'impressionar i, per tant, de transmutar-te. És com un *hub*, un xacra, un punt d'acupuntura en el paisatge, una

cruïlla de camins on passen moltes coses i on pots connectar el teu ésser amb la natura, una porta oberta a la reconnexió”.

I la Sílvia, com viu les roques encantades? “Aquest és un espai especial, el conec des de petita. Quan estava a la Salut vaig tenir la meva primera filla i moltes vegades hi anava a passejar amb ella. És com anar als orígens! Et sents com si fossis als inicis de la humanitat, és a dir, davant teu només hi ha blocs de pedra i arbres. El lloc té una gran força. Quan després d'una bonica passejada, apareixen davant teus les formes de les roques dins teu es produeix una sacsejada. No m'estranya que es diguin les roques encantades. És un espai màgic”.

Tot seguit vam recolzar-nos en un faig i ens quedar tots tres contemplant aquell indret i quan ho vam desitjar ens aixecarem i tornarem en silenci i amb una agradable pau interior.

Peregrins a Lourdes

PER BÀRBARA VIRGIL
A VIATGES CELESTIALS

Avui tinc un record especial, lligat al Santuari de la Mare de Déu de Lourdes. Aquest cop no perquè l'hagi visitat, fet que un cop acabi la pandèmia puguem tornar a fer. Penso en tantes fraternitats, hospitalitats, confraries que avui haguessin volgut ser allà i no ha pogut ser. Així que a primera hora m'he connectat virtualment amb el Santuari i en directe a través de la pantalla he viatjat per uns minuts cap allà.

A Lourdes, als peus dels Pirineus, en una cova a la vora del riu Gave, la Mare de Déu es va presentar a una jove senzilla, delicada i malaltissa, filla d'una família molt pobre. L'11 de febrer de 1858, a Bernadette Soubirous se li va mostrar una

“dama” molt bonica, vestida de blanc, davant la qual la noia, sense saber què fer, va començar a resar el Rosari. La Mare de Déu es va mostrar 17 vegades més fins al 16 de juliol. Al febrer, va sortir bruscament la famosa font d'aigua que mai havia existit. El 25 de març, la dona es va presentar com la Immaculada Concepció: la proclamació del dogma es remuntava quatre anys abans. Penitència i oració: segons el visionari, aquest és el cor del missatge de la Mare de Déu.

Tinc el record de tants grups als qui hem organitzat l'estadia, el trasllat, tota la part tècnica del peregrinatge durant els darrers anys des de Ruth Travel. Lourdes era un dels destins que

amb més dedicació i amor, el meus companys de Ruth Travel, especialment la Miriam i la Raquel, preparaven perquè tot anés sempre molt bé. Al cap i ala fi, el que sempre hem desitjat des del nostre lloc de feina a l'agència que els peregrins poguessin tenir aquesta vivència juntament amb les seves parròquies, els grups del Padre Lucio, del Padre Fermin, i tants i tants altres.

També tinc present a una personeta que pertany a les germandats de Lourdes, la Roser, i que sempre que esmentava el lloc tota ella era expressió d'emoció i felicitat en pensar-hi. El seu to de veu es feia càlid i amb una mà al pit i els ulls brillants explicava l'extraordinari fet de les multituds de pelegrins de tots els països, de totes les edats visitant la gruta de Massabielle. Explicava com aquest fet, expressió de fe, que es manifesta en devoció a l'Eucaristia a la Mare de Deu, sota l'advocació de Lourdes, no es quedava en un sentiment més o menys pietós, sinó que es traduïa en una gran caritat, feta servei, als malalts i impossibilitats, en una troballa amb una pau i joia interior, en una renovació de vida cristiana profunda, en algun cas veritable conversió.

El primer missatge que he rebut aquest matí era de la Kat demanant un dia més, i avui dia del record de tots els malalts, una pregària pel Sergi, que fa setmanes va entrar a cures intensives a causa del COVID i malgrat totes les complicacions de ronyo, de cor, de pulmons, molt lentament sembla que comença a haver una milloria. Avui més que mai, ens lliga al lloc el sentiment actual de feblesa i malaltia que vivim, i que per un temps ens ha fet sentir a tots per igual. Si venerem a Bernadette com a santa, no és només perquè se li aparegué la "Senyora", la Immaculada Concepció, sinó perquè sempre i en totes les circumstàncies, acomplí el que entengué que era la Voluntat de Déu.

Avui lluitem contra la malaltia i confiem en que els més dèbils se'n surtin rebent la vacuna els primers sense descuidar a ningú, i que els més forts siguin generosos en evitar els contagis fins que no estiguem tots immunitzats.

Sabadell Institucions Religioses

Curs d'Assessor Financer per a Entitats Religioses i del Tercer Sector

Una proposta formativa única impulsada per Banc Sabadell en col·laboració amb la Universitat Francisco de Vitoria (UFV) i que té com a objectiu principal reforçar i ampliar el coneixement especialitzat de les institucions religioses i el tercer sector amb continguts adaptats a la realitat d'aquests dos col·lectius.

100% online

Accesible des de qualsevol dispositiu

Curta durada

4 mesos (8 ECTS y 12 hores de convalidació EFPA)

Gratuit

i exclusiu per a clients de Banc Sabadell

Diploma

Títol propi de la UFV

Matrícula oberta ininterrompudament fins a l'agost del 2021.

Més informació i inscripcions a:

InstitucionesReligiosas@bancsabadell.com

www.bancsabadell.com/institucionesreligioses

B Sabadell

Ser on siguis

Il·lustració: Quique

Enric Arenós Cortés va començar a dibuixar quan tenia quinze anys, i en porta seixanta-cinc fent-ho. Quique, que és el nom amb el qual signa els seus dibuixos i acudits, compta amb més de trenta-mil dibuixos que s'han anat publicant en més d'un centenar de revistes i diaris, alguns d'ells de temàtica religiosa. Aquest enamorat de dibuixar sobre paper i amb tinta xinesa ha publicat, junt amb el **Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona**, el llibre *La Bíblia vista amb humor*, un llibre de dibuixos humorístics que repassa l'Antic i Nou Testament.

En un principi no pensava fer cap llibre, afirma Quique, però quan va veure que alguns dels seus dibuixos publicats tenien una certa continuïtat va decidir-se a compilar-los en un llibre afegint-ne alguns altres. L'obra, que compta amb 222 dibuixos, més el de la portada i contraportada, va ser presentada al CPL. "Els hi va agradar molt la idea i van decidir fer dues edicions, una en català i una altra en castellà".

En el Nou Testament Quique no va trobar grans problemes pels dibuixos, "perquè més o menys els passatges són força coneguts". A l'Antic Testament, però, calia utilitzar només aquelles

La Bíblia vista amb humor?

seqüències que formen part de l'imaginari popular. “No pretenc aprofundir sobre qüestions teològiques, sinó il·lustrar passatges que ja són coneguts i són fàcils de comprendre”. El llibre, que li ha comportat molta feina, ha estat una història afegida a les moltes que en Quique actualment té en dansa. “M’ha dut un cert temps perquè aquest tipus d’obra no respon a temporalitzacions”, afirma. Marcar-se una data de sortida, creu el dibuixant, hagués produït “una quantitat de dèries i desficiis que haguessin estat insoportables”.

Abans, però, s’editaven molts llibres d’acudits i dibuixos. Malgrat el boom d’aquestes obres en el passat Quique reconeix que el més interessant sempre ha estat anar publicant les il·lustracions a la premsa. “Un llibre d’acudits o dibuixos, per la feina que suposa, no dona el resultat esperat comercialment”.

Els dibuixos de Quique Arenós, explica el monjo de Montserrat i prologuista del llibre, **Josep Miquel Bausset**, “ja formen part d’una gran quantitat de revistes, com **Saó**, **Catalunya Cristiana**, **Vida Nueva**, **Familia Cristiana**, Más i Hogar 2000, i com els diaris Ya, Pueblo, Aragón

Exprés, Las Provincias, Mediterráneo, o Valencia Fruits. La única censura que s’ha autoimposat en aquest llibre és que en el Nou Testament no entraria en la passió i mort de Jesucrist, “per respecte”. Algun dibuix ha fet durant la seva trajectòria sobre això però no humorístic ni satíric. “Aquest acudit tampoc l’he inclòs perquè volia acabar-ho abans d’entrar en el moment de patiment”. Malgrat el total respecte amb el qual sempre ha treballat Quique, reconeix que a algun lector algun dibuix no li ha sentat bé, “però això passa sempre”.

Reformulant acudits ‘incòmodes’

Parlar amb Enric Arenós és parlar també de tota una vida i èpoques dedicades a l’humor gràfic. Quique recorda que hi havia un temps en que la gent escrivia cartes a les redaccions de les revistes. “En tinc una bona col·lecció”. Va estar quaranta-dos anys publicant setmanalment a la revista Vida Nueva, on hi va publicar uns cinc mil dibuixos. “El director de vegades m’enviava algunes cartes dels lectors que es queixaven d’alguns acudits que jo publicava”. Els bisbes també es queixaven, reconeix, “tot i que els bisbes no escrivien cartes sinó que actuaven”.

I és que malgrat la revista Vida Nueva no depenia dels bisbes, Quique explica que “sempre hi havia la guillotina del bisbe que controlava aquestes qüestions”.

A tall d’anècdota Enric Arenós ens confessa una de curiosa amb el cardenal **Tarancón**. Quique, que és de Vila-real, al nord de Castelló, passejava un dia amb la seva dona quan va veure al cardenal Tarancón a la terrassa d’una casa on s’hi allotjava. Quique va decidir entrar a saludar al cardenal i presentar-se. Aleshores el dibuixant col·laborava a Vida Nueva setmanalment. “Quan em vaig presentar el cardenal em va reconvertir algunes qüestions que jo havia il·lustrat en forma d’acudits. No va poder-se estar de fer-ho”, comenta amb cert riure.

Evidentment altres anècdotes no són tan simpàtiques. Quique va finalitzar abruptament la seva col·laboració a Vida Nueva a causa del cardenal **Rouco Varela**, per un acudit que no es va poder mai publicar. “I l’acudit no era res de l’altre món. Ell aleshores era el president de la CEE i el govern del PSOE governava. L’acudit deia que ‘estenien la mà al govern’, però la mà

era una mà de ferro, tipus guerrer. Això no va sortir mai". Aquesta intervenció episcopal mai li han confirmat directament.

El Déu del somriure i la rialla

Josep Miquel Bausset en el pròleg del llibre afirma, però, que "l'humor no està renyit amb la Sagrada Escripura", al contrari, "l'humor, que rima amb amor, ens fa comprendre millor la Paraula de Déu". Un Déu, afirma Bausset, "que no és un ancià, amb llargues barbes i amb cara de

pomes agres, sinó que és el Déu que ens mostra Quique Arenós, el Déu del somriure i, fins i tot, de la rialla".

Quique creu que tot una part minoritària de l'Església accepta bé l'humor sobre els temes religiosos, però "una part majoritària encara no". Amb aquesta 'Bíblia vista amb humor' Quique espera "que faci obrir els ulls a molta gent". Per a Bauuset els dibuixos de Quique "transmeten aquest sentit de l'humor tan necessari per a viure amb salut", i en recomana la reflexió de

l'obra als preveres que han de preparar les homilies i inclús per a la catequesi de les parròquies.

Més de seixanta anys de dibuixos i humor que han complementat la seva altra professió, la de mestre de primària durant quaranta anys. "Dibuixava quan acabava la feina a l'escola, a partir de les 18h o a les nits", afirma Quique. "Una feina em feia descansar de l'altra".

GLÒRIA BARRETE -CR | [LLEGIR AL WEB](#)

L'Institut de Religioses de Sant Josep de Girona vol optar a la Creu de Sant Jordi

DS, 13/02/2021 | DIARI DE GIRONA

Pontils convertirà l'antiga rectoria en pisos de lloguer social per a parelles novingudes

DLL, 15/02/2021 | DIARI DE TARRAGONA

El govern d'Andorra demana quatre anys de presó a una activista a favor del dret a l'avortament

DC, 17/02/2021 | ARA

L'obertura de nous tanatoris posa en guàrdia els barris de Barcelona

DM, 17/02/2021 | ARA

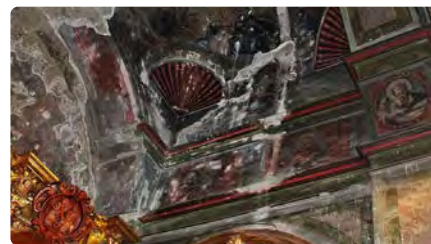
La Cova de Manresa estrena l'oratori que la relliga amb Montserrat

DC, 17/02/2021 | REGIÓ 7

L'Estat obre la via per reclamar 34.961 propietats apropiades per l'Església

DC, 17/02/2021 | ARA

Restaurant l'absis i el presbiteri de l'església de Sant Llorenç

DC, 17/02/2021 | REGIÓ 7

ELECCIONS A CATALUNYA

Aquest diumenge, dia 14 de febrer de 2021, hi ha eleccions al nostre país, la nostra nació, CATALUNYA, en unes circumstàncies molt especials per la pandèmia que estem sofrint, però sobretot per la situació d'opressió que l'estat està fent judicialitzant la política, mantenint empresonats els nostres

El rector de Sant Narcís mostra als fidels el camí de la república

DJ, 18/02/2021 | DIARI DE GIRONA

Claretians Catalunya
@ClaretiansCat

La primera trobada mundial de procuradors de missions dels **#MissionersClaretians** es va centrar en el treball sobre la gestió i avaluació dels projectes **#claretians**:

Unió de Religiosos de Catalunya
@ReligiososCat

El 28 de febrer és el Dia Mundial de les Malalties Rares, la plataforma de Sant Joan de Déu Share4Rare ha engegat la iniciativa **#S4RMonth**. Cada setmana donarà difusió als projectes de recerca oberts actualment.

Més informació a **@OHSanJuandeDios** bit.ly/3aME0TL

19:58 - 13 feb. 21 - Twitter Web App

La Sagrada Família
@sagradafamilia

Ja hem iniciat el muntatge dels panells i les columnes de la corona que forma part del terminal de la torre de la Mare de Déu!

14:20 - 18 feb. 21 - Twitter Web App

CPL Editorial
@CPLeditorial

30 INTENCIONS D'ORACIÓ **#FRATELLITUTTI**

Perquè s'avanci cap a un ordre social i polític l'ànima del qual sigui la **caritat social**, que reconegui cada ésser humà com un germà o una germana, que busqui una amistat social que integri tothom (FT 180.188)

10:00 - 14 feb. 21 - Twitter Web App

Jesuites Catalunya
@jesuitescat

L'església dels jesuïtes del carrer Cap de Barcelona, acollirà demà dijous una Eucaristia pel P. Agustí Goytisolo SJ, que va morir el passat 9 de febrer. Trobareu els detalls aquí: jesuites.net/node/5185 **@ReligiososCat @catreligio @catcrist**

18:10 - 17 feb. 21 - Hootsuite Inc.

Obs Blanquerna
@ObsBlanquerna

#BunyolsdeQuaresma! Ja els tenim a obs! La nostra directora en diu **#brunys**

10:37 - 17 feb. 21 - Twitter for iPhone

Fundació Comtal
@FundacioComtal

El 2020 ha estat un any pèssim per al mercat laboral, en el qual s'han agreujat les **#desigualtats**. I el col·lectiu que més ho ha sofert és el dels **#joves**.
!!Actua ara! Tria combatre les causes de vulnerabilitat fent un donatiu, aquí: comtal.org/col-labora/fes...

9:01 - 18 feb. 21 - Hootsuite Inc.

Fundació Però Tarrés
@Fundperetarrés

Celebrem que tornin les acvitats extraescolars, els esports i les acvitats esportives! **#lleureeducatiu #lleuresegur**

El Prociat manté les restriccions però obre les extraescolars a Infantil i Primària

El Prociat manté les restriccions però obre les extraescolars a Infantil i Primària comtal.org

10:29 - 19 feb. 21 - Twitter Web App

Escoles FEDAC
@EscolesFEDAC

Compromesos amb la **#innovacióeducativa**, educadors de les 24 **#escolesFEDAC** cursen el "Diploma d'especialització en nous rols per a l'aprenentatge", impulsat per **@Huhezi** i **@teamlabs**.

#avuiXdemà2024
#learningfromreality #nousrois #shakeFEDAC #passióeducar

Educadors shakers es formen en nous rols per a l'aprenentatge en educació | FEDAC escoles.fedac.cat

13:15 - 18 feb. 21 - Hootsuite Inc.

Abadia de Montserrat
@montserratinfo

«Ancians, vells o avis?» (**@PubliAMontserrat**) és el títol del nou llibre del P. Bernabé Dalmau on dona motius a les persones d'edat per tal que superin la tendència a les nostàlgies, visquin l'etapa final amb dignitat i lluitin pel propi rejuveniment global

El P. Bernabé Dalmau dona motius a les persones d'edat per superar la tendència a les abadia.montserrat.cat

12:17 - 18 feb. 21 - Hootsuite Inc.

Maristes en xarxa
@maristesenxarxa

El proper dissabte 27 de febrer realitzarem dues formacions amb els monitors i monitores de **@CMS_oficial** i **@FAJMACOR** que ens ajudaran a posar una mica de llum als diferents dubtes i inquietuds que ens han anat sorgint els darrers mesos! T'hi pots inscriure al nostre web!

Educació Emocional i oriol ripoll
12:25 - 19 feb. 21 - Twitter for iPhone

Magic Line SJD
@magiclinesjd

ATENCIÓ, magicliners! La **#MagicLine 2021** serà 100% lliure, sense sortides proposades. Abans del dia de la caminada, haureu de dibuixar el vostre recorregut a l'app que **@Basetis** està desenvolupant. No patiu, que us ajudarem en el que calgui!

22:55 - 16 feb. 21 - Hootsuite Inc.

CATALUNYA RELIGIÓ

Resum en paper de la setmana | ISSN 2604-7012 | Tota l'actualitat a www.catalunyareligio.cat

Direcció: Laura Mor i Iriarte. **Redacció:** Glòria Barrete, Ignasi Escudero i Jordi Llisteri. **Edició paper:** Macià Grau. **Col·laboradors:** Eloi Aran, Ramon Bassas, David Casals, Xavier Memba, Valentina Laferrara, Lucía Montobbio, Víctor Rodríguez, Alba Sabaté, Roger Vilaclara. **Adreça:** Carrer dels Lledó, 11. 08002 Barcelona. **Telèfon:** 674050748. **Correu-e:** info@catalunyareligio.cat. **Publicitat:** Paris Grau | comunicacio@animaset.cat

Catalunya Religió és una iniciativa de la Fundació Catalunya Religió. **Patronat:** Eduard Ibañez (president), Míriam Díez (vicepresidenta), Ignasi Garcia i Clavel, Núria Iceta, Manuel Manonelles, Anna Vilà.

AMB EL PATROCINI DE

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

Amb el suport de:

